

Besprekingsverslag bestuurlijk overleg bodemdaling Nedmag

Betreft : Bodemdaling Nedmag
Plaats : Provinciehuis Groningen
Datum : 7 mei 2018

=====

Aanwezig:

- - Gedeputeerde provincie Groningen
 - - Provincie Groningen
 - - Provincie Groningen
 - , DB-lid waterschap Hunze en Aa's
 - - Burgemeester gemeente Midden-Groningen
 - - Gemeente Midden-Groningen
 - - Burgemeester gemeente Veendam
 - - Gemeente Veendam
 - - De Kompanjie Gemeente Pekela en Veendam
 - - De Kompanjie Gemeente Pekela en Veendam
 - - SodM
 - - Directeur Nedmag
 - - Nedmag
 - - Nedmag
- =====

Aanleiding

Aanleiding voor dit overleg is het incident dat op 20 april 2018 plaatsvond bij een van de bronnen van het zoutveld Tripscompagnie. Nedmag geeft toelichting op de gebeurtenissen en gevolgen.

Methode zoutwinning

Zoutwinning in Tripscompagnie vindt plaats op 1.800 m diepte door middel van de zogenaamde squeezemethode. Hierbij ontstaan cavernes die zijn gevuld met verzadigde pekels. Bij Tripscompagnie zijn de cavernes van 9 putten onderling verbonden.

Bodemdaling

Door de zoutwinning vindt in het diepste punt een bodemdaling plaats van 1,5 cm per jaar. Momenteel is de maximale bodemdaling ca. 39 cm vanaf 1993. Het bodemdalingsgebied heeft een diameter van 8,5 km.

Gebeurtenissen 20 april 2018

Op 20 april is in 1 van de putten een drukkaling van 25 bar geconstateerd. Ook in andere putten is drukkaling geconstateerd. Na ca. een dag is de drukafname gestabiliseerd. Tot op heden lijkt een scheur in het zogeheten zoutdak de meest waarschijnlijke oorzaak. Door de scheur is pekels en mogelijk een deel van de dakolie weggelekt naar de bovengelegen zandsteenlaag. De putten zijn nog intact.

Gevolgen

Er blijft nog steeds pekels weglekken uit de cavernes waarschijnlijk naar de bovenliggende zandsteenlaag. Om de lekkage zoveel mogelijk te beperken is de injectie van water in de cavernes gestopt en wordt zo veel mogelijk pekels geproduceerd. Bij het normale productietempo duurt het nog anderhalf jaar om deze pekels te produceren. Tot die tijd blijft een deel van de pekels weglekken. Er wordt gekeken naar mogelijkheden om de pekels sneller op te pompen en het overschot tijdelijk elders op te slaan. Door het "aflaten" van de pekels treedt versnelde gelijkmatige bodemdaling op bij Tripscompagnie.

Onderzoek en monitoring

Het onderzoek naar de precieze oorzaak van het weggestroomde zout en de gevolgen hiervan is in volle gang. Er wordt momenteel onderzocht of de pekels en een deel van de toegepaste dakolie nog verder naar boven kunnen stromen. De kans hierop wordt klein geacht door de afdichtende werking van de bovenliggende gesteente- en kleilagen. De ondergrondse situatie wordt gemonitord. Verder is een GPS-meetstation op de locatie Tripscompagnie geplaatst om het effect van het drukverlies op het verloop van de bodemdaling continu te meten. Ook het grondwater wordt gemonitord.

Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) wordt frequent geïnformeerd over de uitvoering van de onderzoeken en metingen.

Problemen bij andere bronnen

Eikenaar vraagt of dit soort incidenten ook elders in het zoutwingebied kan plaatsvinden. geeft aan dat bij nieuwe bronnen alleen in de onderste zoutlaag (Bischofiet-laag) een caveerne wordt ontwikkeld. Bij de bronnen bij Tripscompagnie zijn ook in bovenliggende zoutlagen (Carnaliet-laag) cavernes ontwikkeld. Bij de nieuwe bronnen is het zoutdak dikker en daardoor lijkt het gevaar van het ontstaan van scheuren in dit dak kleiner. Voordat hier definitief iets over gezegd kan worden is het nodig beter te begrijpen welke mechanismen een scheur kunnen veroorzaken.

Risico's mens en milieu

vraagt of de pekels mobiel blijft of gaat stollen. geeft aan dat er kristallisatie zal optreden door het afkoelen van de pekels. Eikenaar vraagt wat de risico's voor mens en milieu zijn. Pekel is zwaarder dan grondwater en zal dus niet via het grondwater omhoog komen. Er is een theoretisch risico dat olie (dat lichter is dan grondwater) omhoog komt. Onderzocht wordt hoe de scheur er uit kan zien en hoeveel bodemlagen theoretisch zijn beïnvloed. Het gaat dus om het bepalen van een theoretisch risico. vraagt of er concreet problemen met het grondwater te verwachten zijn en met name voor de drinkwaterwinning. geeft aan dat de ondiepe grondwaterkwaliteit wordt gemonitord. vraagt of er bij de productie ook olie naar boven wordt gehaald. Nee, dat blijft waarschijnlijk achter in ondergrondse pockets.

Toezicht SodM

vraagt op welke manier SodM toezicht houdt op dit proces. geeft aan dat SodM tijdig geïnformeerd is. Zij zullen het onderzoek kritisch volgen. Nedmag dient specialistische geomechanische kennis in te schakelen. Onderzoek moet zich richten op de propagatie van de scheur. Uiteindelijk moeten kansen worden berekend op risico's voor mens en milieu. SodM wil weten wat de effecten zijn op de korte en lange termijn. Nedmag moet dit laten onderzoeken. Daarnaast rapporteert Nedmag frequent aan aan SodM.

Planning

Eikenaar vraagt op welke termijn conclusies zijn te verwachten Er is veel maatschappelijke discussie over zoutwinning. geeft aan dat dit zo snel mogelijk dient te gebeuren. geeft aan dat SodM kwaliteit belangrijker vindt dan snelheid, het onderzoek moet wel goed gebeuren. De juiste specialisten moeten hier naar kijken.

geeft aan dat het wenselijk is dat er zo snel mogelijk een realistisch beeld van de risico's op korte en lange termijn komt. Nedmag en SodM moeten daar voor zorgen. vindt dat er bij de communicatie een belangrijke taak ligt voor SodM. Ook dient SodM aan te geven wat het incident van 20 april voor gevolgen heeft voor de toekomstige zoutwinning.

ziet het incident en de toekomst van de zoutwinning als twee verschillende zaken. Het nog te actualiseren winningsplan moet straks nog veel "poortjes" door. Voorlopig blijft de pekelsproductie binnen huidige vergunning en het huidige winningsplan. Wel zal de maximaal vergunde bodemdaling eerder worden bereikt.

Communicatie

Bij gemeenten en provincie zijn vragen binnen gekomen die op korte termijn moeten worden beantwoord. geeft aan dat er een spanningsveld is tussen snel communiceren en zorgvuldig onderzoek. Het juiste moment moet worden gezocht voor communicatie over de risico's op korte en lange termijn.. Als de onderzoeksresultaten bekend zijn, zal Nedmag zal Q&A's op haar website zetten. Ambtelijke vragen aan SodM kunnen gesteld worden via De stand van zaken staat nog niet op de website van SodM.

In de komende periode zal er vaker bestuurlijk overleg zijn. Dit zal met name gebeuren als er nieuwe inzichten te melden zijn. Daarnaast zal de ambtelijke werkgroep door Nedmag op de daartoe geëigende momenten worden geïnformeerd.

Vervolg zoutwinning

De aanvragen voor omgevingsvergunningen voor 2 nieuwe bronnen bij Borgercompagnie zijn in procedure. SodM is van mening dat de realisatie van deze 2 bronnen binnen het huidige winningsplan past. De volgende stap is het indienen van een nieuw winningsplan. Ten slotte wordt een nieuwe winlocatie gezocht.

geeft aan dat SodM binnenkort de "Staat van de sector zout" uitbrengt. Hierin zal het incident van 20 april nog worden meegenomen. vraagt of hierover vooraf nog contact zijn met de lokale overheden. geeft aan dat dit plaats zal vinden.